

Graag geven wij onze reactie op het wetsvoorstel 'Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingsbezwaren'. Wij zijn ouders van drie kinderen die een vrijstelling van de leerplichtwet hebben gekregen op grond van richtingsbezwaren tegen de scholen in onze omgeving. Wij zijn erg blij dat de huidige wet ons deze mogelijkheid geeft zodat we onze kinderen kunnen opvoeden in onze levensovertuiging. Onze kinderen onderwijzen wij samen thuis en dit functioneert heel goed.

Momenteel bestaat er geen verplichting om vervangend onderwijs te verzorgen aan onze kinderen en is er geen toezicht op de kwaliteit van dit onderwijs. In de toelichting op de voorgestelde wetwijziging schrijft de minister dat: "De regering is van oordeel dat de groep jongeren waar het hier om gaat het recht op onderwijs niet ontzegt mag worden". Wij zijn het hier mee eens en vinden het goed dat de leerplichtwet aangepast wordt zodat de ouders die gebruik maken van een vrijstelling verplicht worden vervangend onderwijs te verzorgen. Ook vinden wij het redelijk dat er enkele eisen aan dit onderwijs gesteld worden en dat hier proportioneel toezicht op wordt gehouden.

Het wetsvoorstel legt in groot detail vast aan welke eisen het vervangende onderwijs moet voldoen en hoe hier toezicht door de onderwijsinspectie op wordt gehouden. De vele voorgestelde eisen leveren veel overbodige administratieve lasten op en beperken het vervangende onderwijs onderwijs onnodig. De mogelijkheid dat de verklaring van geen bezwaar van de inspectie ieder moment kan worden ingetrokken zal leiden tot continue onzekerheid bij de ouders en hun kinderen. Het verplicht toelaten van de inspectie tot de eigen woning is een grove schending van het recht op privacy en daarom onacceptabel.

Het wetsvoorstel beoogt voor goed vervangend onderwijs te zorgen, maar het schiet zijn doel ver voorbij en heeft tot gevolg dat het erg ingewikkeld wordt voor welwillende ouders om gebruik te maken van hun wettelijk recht op vrijstelling van de leerplichtwet op grond van richtingsbezwaren. Uit de toelichting blijkt niet dat er onderzoek is gedaan naar hoe het vervangende onderwijs in Nederland momenteel wordt vormgegeven door de ouders. Daardoor is het niet te beargumenteren dat de gestelde eisen werkelijk noodzakelijk zijn.

Een wetsvoorstel dat voor ons wel acceptabel is, is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, geeft meer vertrouwen aan de ouders, en biedt ruimte voor vervangend onderwijs op maat. Het bevat de plicht voor ouders om te zorgen voor vervangend onderwijs. Verder bevat het de plicht om jaarlijks een kort en bondig onderwijsplan te schrijven en de vorderingen van de kinderen te documenteren. In het onderwijsplan zouden de doelen die nagestreefd worden moeten staan en de leermiddelen die gebruikt worden om deze doelen te bereiken. De voortgang kan worden gedocumenteerd door een kort jaaroverzicht en het bewaren van de resultaten van het werk van de kinderen (schriftjes, knutselwerkjes, etc.). Wij zijn tegen het verplicht gebruik van een leerlingvolgsysteem. Een onderwijsplan en voortgangsdocumentatie zijn ruim voldoende om te bepalen of de kinderen onderwijs van voldoende kwaliteit ontvangen. De inspectie of een andere in thuisonderwijs gespecialiseerde organisatie zou door een jaarlijks gesprek met de ouders op een neutrale locatie er op toe kunnen zien of deze regels nageleefd worden.

Hieronder vermelden wij enkele aanmerkingen over de voorgestelde wetswijzigingen.

Artikel 15a. Aanvullende voorschriften bij beroep op vrijstelling, lid 2

Een gesprek met de ouders, het kind en de leerplichtambtenaar wordt verplicht om een vrijstelling op basis van richtingsbezwaren te ontvangen. Ook kunnen andere betrokken bij het gesprek worden uitgenodigd. Wij vinden deze verplichting onredelijk en belastend voor onze jonge kinderen. Een schriftelijke toelichting op richtingsbezwaren is voldoende om te kunnen beoordelen of een richtingsbezwaar gegrond is. In de toelichting op het wetsvoorstel wordt geschreven dat de gemeenten in het kader van de Jeugdwet de voor hen relevante thema's aan de orde kunnen stellen in het gesprek. Het lijkt ons dat dit veel te ver gaat. Een gesprek over de voor de gemeente relevante thema's wordt ook niet gehouden met ouders van kinderen die wel naar school gaan. De aanleiding van het gesprek is een verzoek om gebruik te maken van het recht op vrijstelling op grond van richtingsbezwaren, en daarom zou het gesprek met de leerplichtambtenaar ook alleen hier over moeten gaan.

Artikel 15b. Verplichting tot verzorgen onderwijs

Er wordt gesteld dat de persoon die beroep doet op de vrijstelling het onderwijs verzorgt. In de meeste gezinnen waar thuisonderwijs gegeven wordt doen de ouders dit samen, en soms wordt een ander persoon ingeschakeld, bijvoorbeeld een muziekdocent. Het lijkt ons evident dat gebruikmaken van de kennis en ervaring van verschillende personen leidt tot beter onderwijs en dus mogelijk moet blijven. Deze regel verslechtert het vervangende onderwijs, is daarom in tegenspraak met de doelstellingen van de minister en dient dus geschrapt te worden.

Artikel 15c. Onderwijsplan

Er wordt gesteld dat er een onderwijsplan moet worden opgesteld. Dit is op zich een goed idee om te kunnen beoordelen of ouders onderwijs geven van voldoende kwaliteit. Vervolgens moet het onderwijsplan voldoen aan allerlei strenge eisen die gelden voor scholen van primair en voortgezet onderwijs. Het maakt het voor de ouders heel lastig om aan deze eisen te voldoen en het wordt niet duidelijk gemaakt waarom dit allemaal nodig is. Meer verantwoordelijkheid en vertrouwen in de ouders is hier gewenst. De enige redelijke eis aan het onderwijsplan is dat het toewerkt naar de kerndoelen op gebied van rekenen en taal in het primair onderwijs, en naar een startkwalificatie in het voortgezet onderwijs.

Artikel 15d. Voorschriften aan het onderwijs

In dit artikel worden eisen gesteld aan het vervangende onderwijs. De ouders worden verplicht het onderwijs op dezelfde manier in te richten als op de scholen. Het geven van onderwijs aan je eigen kinderen is niet hetzelfde als het geven van onderwijs aan groepen kinderen op school. Het is niet duidelijk waarom deze eisen daarom leiden tot beter vervangend onderwijs. De ouders moeten het vertrouwen krijgen om onderwijs op maat te kunnen geven. Het vastleggen van de vorderingen van de kinderen is wel een acceptabele eis. Tezamen met het onderwijsplan geeft dit de inspectie genoeg handvatten om te kunnen controleren om er vervangend onderwijs van voldoende kwaliteit wordt gegeven.

Artikel 15e. Voorschriften aan degene die het onderwijs verzorgt

Er wordt gesteld dat degene die het onderwijs verzorgt moet beschikken over aantoonbaar voldoende pedagogisch-didactische bekwaamheid en deze moet onderhouden. Het is onduidelijk hoe iemand kan aantonen dat hij/zij voldoende pedagogisch-didactisch bekwaam is voor het geven van vervangend onderwijs aan zijn/haar eigen kinderen en hoe hij/zij deze kennis onderhoudt. Deze bepaling is dus erg vaag en daarom vinden wij dat deze eis uit het wetsvoorstel geschrapt moet worden. Uit het onderwijsplan en het documenteren van de vorderingen kan de inspectie zelf wel vaststellen of er onderwijs van voldoende kwaliteit wordt gegeven. En als dit het geval is zijn de ouders automatisch voldoende pedagogisch-didactisch bekwaam.

Artikel 15p. Uitoefenen toezicht en verklaring van geen bezwaar bij start onderwijs

In het huidige wetsvoorstel kan de inspectie alleen een verklaring van 'Geen bezwaar' of 'Bezwaar' geven. Dit is erg rigide omdat de ouders door kleine vergissingen of onwetendheid een verklaring van 'Bezwaar' kunnen krijgen. In zo'n geval wordt de vrijstelling van de leerplicht direct ingetrokken en wordt het kind gedwongen een school te bezoeken, waarna de ouders geen bezwaar meer kunnen maken tegen de richting van de school waar het kind op geplaatst is. Als de inspectie ontevreden is over het vervangende onderwijs zou de inspectie dit moeten toelichten. De ouders zouden de kans moeten krijgen om in samenwerking met de inspectie aanpassingen aan hun onderwijs te doen zodat er een verklaring van 'Geen bezwaar' kan worden afgegeven. Pas als de ouders niet de gewenste verbeteringen hebben doorgevoerd zou een verklaring van 'Bezwaar' moeten worden afgegeven. De Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs (NVvTO) heeft een pilot voorgesteld om uit te zoeken hoe het toezicht op thuisonderwijs door de onderwijsinspectie het beste kan worden vormgegeven voordat dit vastgelegd wordt in wettelijke regels. Wij ondersteunen dit van harte en zijn bereid om aan zo'n pilot mee te doen.

Artikel 8, lid 2. Bedenkingen tegen richting van school

In de huidige leerplichtwet staat de bepaling dat het niet mogelijk is om richtingsbezwaren te uiten tegen de richting van een school die een kind eerder bezocht heeft. Wij vinden het teleurstellend dat in de voorgestelde wijziging van de leerplichtwet dit artikel niet geschrapt wordt. Deze bepaling ontnemt ouders die ontevreden zijn over hoe de school van hun kinderen haar officiële richting in de praktijk uitdraagt, en ouders die van richting zijn veranderd, de mogelijkheid om hun kinderen op te voeden in de door hen gewenste levensbeschouwelijke richting en is een onnodige inperking van de vrijheden van de ouders.

Tot slot

Wij nemen aan dat de minister de op- en aanmerkingen van ons en ook van vele andere thuisonderwijzenden en thuisonderwijsorganisaties zoals de NVvTO ter harte zal nemen. We hopen dat de minister dit wetsvoorstel zal aanpassen zodat er redelijke eisen aan het vervangende onderwijs worden ingesteld die er voor zullen zorgen dat het recht op onderwijs van voldoende kwaliteit voor kinderen gewaarborgd is en tegelijkertijd ook werkbaar is voor de ouders.